

Lad os udvikle eksamen og droppe overvågningen.

Af Birgitte Vedersø, Formand for Danske Gymnasier og Thomas Jørgensen, rektor på Borupgaard Gymnasium og medlem af Danske Gymnasiers Digitaliseringsudvalg

Foråret har budt på to sager af vidtrækkende betydning for, hvordan vi i Danmark afholder eksamen og ikke mindst for, hvordan vi i fremtiden skal afholde eksamen. Først var der det statsejede og -udviklede system, Den digitale Prøvevagt, der både teknisk og indholdsmæssigt havde en række svagheder, som gav anledning til offentlig debat om systemet.

I sidste uge – umiddelbar inden de skriftlige eksamener gik i gang – blev brugen af det private system ExamCookie, akut sat i bero efter kritik fra Datatilsynet.

Datatilsynet kritiserer blandt andet, at overvågning af alle elever er ude af proportioner og bør begrundes bedre i konkrete mistanker. Begge sager viser, at overvågning af elevers adfærd ved eksamen er en særdeles vanskelig affære, og noget man som ministerium og som enkelt institution skal være overordentlig varsom med, fordi man let løber ind i såvel tekniske som IT-juridiske problemstillinger, det kan være umådeligt svært at overskue.

Men skal vi så bare opgive at overvåge elevers adfærd ved eksamen?

Nej, eksamenssystemets troværdighed afhænger af, at vi er sikre på, at elever, der går til eksamen på uddannelsesinstitutioner i Danmark faktisk har produceret det, de får vurderet. At de besidder de kvalifikationer, deres besvarelser viser. Derfor bakker Danske Gymnasier fuldt op om den dagsorden, der handler om at sikre kvaliteten og troværdigheden bag vores eksamenssystem. Ingen tvivl om det.

Der er bare også andre veje end overvågning og mistænkeliggørelse, som bør følges, og det viser de to sager med al tydelighed.

Prøveformen på de danske gymnasier er stort set identiske med de prøver, man afviklede for 30 år siden. Over hele landet får eleverne udleveret den samme opgave på samme tid. De kan bruge stort set samme værktøjer til at udarbejde opgaven, og de forventes at aflevere en besvarelse på nogenlunde samme tidspunkt.

Mens prøverne stort set ikke har forandret sig, er den teknologiske udvikling strøget afsted, og har på godt og ondt vendt op og ned på stort set alle andre arbejdsformer i samfundet.

I dag lægger hele vores arbejds- og studieliv op til, at vi gør heftig brug af digitale løsninger og samarbejdsformer, og derfor virker det underligt anakronistisk, at eksamen forbliver en lukket verden, hvor helt almindelige muligheder for at søge information til løsning af en problemstilling er bandlyst.

Især fordi der ER andre muligheder, for at inddrage eksempelvis søgninger på nettet i prøvesituationerne, uden at det mindsker samfundets berettigede mulighed for at sikre, at besvarelsen er elevens eget værk, og at den derfor kan bruges til at vurdere elevens faglige niveau. Men det kræver, at vi grundlæggende ændrer, hvad det er, vi vil teste eleverne i.

De prøver, vi afvikler i dag, lægger i overvejende grad vægten på elevers evne til at *reproducere* allerede eksisterende viden, mens elever der har fuld adgang til nettet osv., i overvejende grad (og naturligvis under fuld hensyntagen til kildeangivelse) vil forventes selvstændigt at kunne *producere* tekst og materiale, hvor de bygger videre på deres erhvervede viden.

Den dygtige elev vil kunne vise, at det fundament eleven stod på, var mere solidt end det den svagere stod på. Så eleverne kan stadig vurderes med karakterer, men udgangspunktet bliver det

fremstillede produkt, med inddragelse af relevant materiale hentet fra mange kilder - herunder nettet. Netop det som man i en moderne verden forventer, at medarbejdere skal kunne. Og i sidste ende er det jo medarbejdere, de unge gerne skal blive efter endt uddannelse.

Tilsvarende findes også mange muligheder for at koble mundtlige og skriftlige præstationer sammen, eller arbejde med fremlæggelse af større mængder af materialer (portfolio) så både resultat og proces kan indgå i vurderingen. Og endelig er der også mulighed for at kombinere de nye eksamensformer med helt traditionelle ikke-IT-understøttede eksamener i begrænset omfang. Det er nu en gang praktisk, at vi ikke alle hele tiden skal søge på nettet, når vi skal vide, hvad hest hedder på fransk.

Pointen er, at hvis vi fortsætter med at se så snævert på eksamen, som vi gør nu, så risikerer vi at løbe ind i samme problemer som forårets lettere kaotiske forløb med overvågning af eksamen vidner om.

Lad os i stedet bruge vores energi og kræfter på sammen - ministerium og skoler - at udvikle prøveformer, der er tidssvarende og troværdige, og som tager udgangspunkt i, at eleven skal producere noget med udgangspunkt i det, hun ved.